

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbu brez istodobne vpošiljavitve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne pett-črte po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vseučiliško vprašanje v državnem zboru.

V sobotni seji poslanske zbornice je bilo absolvirano prvo branje vladne predloge zastran italijanske pravne fakultete v Roveretu. Dotična predloga se je odkazala proračunskemu odseku.

Debata je bila zanimiva. Oglasili so se zastopniki različnih strank in pojasnili ne samo svoje stališče glede italijanske pravne fakultete, nego vobče glede vseučiliškega problema v naši državni polovici, kateri problem postaja čedalje nujnejše potreben korenite rešitve.

Italijanski poslanci so šli brez upa zmage v boj za Trst. V vseh mogočih variacijah so ponavljali svojo zahtevo, da se ustanovi italijanska pravna fakulteta v Trstu, in sicer brez ozira na primorske Slovane, dasi bi se z italijansko visoko šolo razmerje moči na Primorskem popolnoma spremenilo na škodo Slovanov.

Oglasili so se pa s svojimi zahtevami tudi zastopniki drugih narodov. Oglasili so se Slovenci, Čehi, Malorusi in Hrvati. Schönerejeva stranka je porabila to priliko za izjavo, da je spleh proti ustanovitvi vsake nemške univerze v Cislitvanski, socialni demokratje pa so nastopili kot ovaduh, dolžeč kar od kraja vse narodnosti iredentističnih nagnenj. Obenem se je socialistični govornik zavzel za narodno avtonomijo.

Izmed Slovencev sta govorila Plantan in Ploj. Sleđnji se je omejil na kratko izjavo, medtem ko je posl. Plantan v velikem govoru pojasnil slovensko stališče. To stališče je, na kratko rečeno: da priznavajo Slovenci vsakemu narodu pravico do visoke šole, nasprotujejo pa zahtevi, da bi se italijanska fakulteta ustanovila na Primorskem, in zahtevajo, da se že ustanovi slovenska univerza v Ljubljani.

Poslanec Plantan je imel srečen dan. Ministri in poslanci so ga poslušali z velikim zanimanjem, dasi je govoril skoro celo uro, in minister Hartel je tudi izjavil, da se bo s Plantanovimi izjavami obširno bavil v proračunskem odseku.

Hartel je že pri sobotni razpravi v splošnem oziru preciziral vladno stališče. Dejal je, da vlada ni nenačlonjena ustanovitvi novih vseučilišč; muđijo ga pa vsakovrstne skrbi, ki prav tako izgledajo, kakor da jih je vlada iztaknila z namenom, da bi ji ne bilo treba ugoditi zahtevam dotičnih narodov.

Zlasti dvoje predpogojev je omenil minister Hartel. To sta: sredstva in »polnovredne akademične učne moči«. Odkritostno je priznal, da se je vlada postavila na stališče, katero je sedanji ministrski predsednik bar. Gautsch formuliral že leta 1896, in ki je bilo tako dobro zamišljeno, da Čehi še danes nimajo upanja, da kmalu dosežejo drugo češko vseučilišče.

No, poslanec Plantan je v svojem govoru, dasi je govoril pred ministrom, ovrigel že vnaprej te pomisleke. Opozoril je, da bi se Slovenci zadovoljili, če se jim sedaj ustanovitev vseučilišča zagotovi, seveda potom zakona. Za začetek bi zadostovala pravna fakulteta. Minister Hartel je priznal, da so vsled požrtvovalnosti dežele kranjske in mestne občine ljubljanske na razpolaganje znatna sredstva. Ta sredstva zadostujejo za ustanovitav pravne fakultete in tudi glede učnih moči »polnovrednih učnih moči« bi vlada ne prišla v zadrego, če bi imela dobro voljo ugoditi slovenskim zahtevam.

Slovensko vseučiliško vprašanje je postalo zopet aktualno, bolj kakor je kdaj bilo. Na slovenskih članih proračunskega odseka je, da položaj dobro izkoristijo. Minister je obljubil, da bo na Plantanova izvajanja odgovoril v tem odseku in

če se slovenski zastopniki združeni z ostalimi slovenskimi poslanci zavzemo za stvar, je morda še mogoče, ustvariti med italijansko pravno fakulteto v Roveretu in med slovensko pravno fakulteto v Ljubljani tisti junctim, ki bi bil edino jamstvo, da naša zahteva ne izgine vsaj za deset let z dnevnega reda.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Kje je Roždestvenski?

Iz Sajgona se poroča:

Odkar je Roždestvenski dne 9. t. m. s svojim brodom zapustil zaliv Vanfong, ni nobenega poročila o gibanju njegovega brodovja.

Nekateri sodijo, da je Roždestvenskega brodovje še vedno v zalivu Honkhoe, tretje baltičsko brodovje pa na nekod v bližini anamskega obrežja. Sicer poroča neka brzojavka iz Singapora, da je 3. t. m. parnik »Coromandel« videl v zalivu Vanfong 22 ruskih bojnih in 10 transportnih ladij, o polnoči pa štiri bojne ladje pri rtu Padaran. Druga brzojavka pa pravi, da so usidrane štiri ruske bojne ladje pri otoku Hainanu.

Bojne ladje v bližini Three Kingsa.

Iz Hongkonga se poroča 13. t. m.: V sredo zvečer je bilo videti kakih 12 milj od Three Kingsa sedemnajst bojnih ladij. Transportne ladje so se pokazale v ožini Kuabe, sedemdeset milj severno od zaliva Kamrank.

Pomorske bitke še ne bo.

Petrogradski dopisnik »Matina« pravi, da se v tamošnjih pomorskih krogih še dva do tri tedne ne pričakuje, da bi sovražni brodovji zadeli drugo ob drugo, ker hoče Roždestvenski 3. brodovjudati dovolj

časa, da se preskrbi s premogom in živili. Tako vsaj zatrjuje osebe, ki so v neposredni bližini generalnega štaba, pravzaprav pa, nadaljuje dopisnik, nihče ni ne ve, ker so namere Roždestvenskega zavite v nepredorno tajnost. Pred kratkim je hotel pomorski generalni štab na vsak način zvedeti, kje je Roždestvenski, toda admiral ni na nobeno telegrafično vprašanje odgovoril in ko ga je napolled sam car vprašal, odvrnil je Roždestvenski: »Jaz sem skrit.«

Poročila o gibanju ladij.

»Daily Mail« se poroča z Manile, da je japonska križarka »Hita-hi«, ki je imela mnogo moštva in je bila oborožena s štirimi topovi, v sredo ustavila angleški parnik »Doric« pri Pescadorskih otokih.

Poročilo parnika »Hopsang«, da se pričakuje baltičsko brodovje pri Honghaju, luki severno od francoske Indokine, je v Hongkongu povzročilo naraščujoče skrbi. Pričakuje se bitka med Hongkongom in Formozo.

Neka japonska križarka je 7. t. m. zjutraj ustavila parnik »Themis« in preiskovala njegove papirje. Po dvehurnem zadržanju je sledila križarka parniku, dokler se ni storiła noč. 28 ur pozneje so ustavili »Themis« pri fortih »Moji«.

V Mojih je bilo jako živahno gibanje. Pri vajah s topovi so morale ladje ostati zunaj pristanišča. »Singsang« je videla dve beli križarki pri Tajču otokih, 200 milj južno od Šangaja.

V Berlinu pa poročajo iz Tokija »Lokalanzeigerju«:

Dve ruski bojni ladji sta ustavili ob obrežju Jesa japonsko ladjo »Nagatoku Maru« in ko sta preiskali njene papirje, sta jo spustili in izginiti v gosti megli.

Ruske in japonske moči na morju.

»Tamps« primerja moči ruskega in japonskega brodovja, ki bo nastopilo v prihodnjih pomorskih bojih. Po njegovem izračunanju imata združeni brodovji Roždestvenskega in Nebogatova všteti tri velike ladje iz Vladivostoka 23 bojnih ladij s skupaj 192.000 tonami, s 13.000 glav broječo posadko in 31 topovi največjega, 206 srednjega in 670 malega kalibra. Admiral Togo pa razpolaga nasprotno s 31 bojnimi ladjami s skupno 203.000 tonami in s posadko nad 15.000 mož. Topov ima 68 največjega, 313 srednjega in 492 malega kalibra. Samo če je res!

Ruske priprave za odhod četrtega baltičkega brodovja.

Da Rusija z vsemi silami dela, da se čim preje odpošlje četrto baltičsko brodovje na Daljni Vztok, dokazuje, da je v ladjedelnici Blohm & Boss nahajajoča se pripravljala ladja za rusko brodovje, prejšnji angleški parnik »Gorjistan«, dobila povelje, da odide sredi tega tedna v Libavo.

Japonski transportni parnik se potopil.

Iz Cifu se poroča, da je japonski transportni parnik »Sheinsu-Maru«, ki je z vojnimi zalogi obložen bil namenjen v Niučvang, 4. t. m. v bližini Miautau-otoka zadel ob mino. Vsled tega je bil del ladje odtrgan in parnik se je še tisto noč vsled viharja potopil.

Obsedno stanje na Formozji.

Iz Tokija poročajo, da je uradno naznanilo, po katerem se razglasi obsedno stanje nad celim otokom Formozo, stopilo v soboto 13. t. m. v moč in veljavo.

Angleški parnik se potopil.

Iz Tokia se poroča: Angleški parnik »Lobralense«, ki je bil namenjen iz Niučvanga v Kobe, je 12. t. m. v bližini Port-Arturja zadel ob

LISTEK.

Njegov grob.

Vekoslav Spindler.

In zapeli so zvonovi težko in zamolklo po tihni dolini. Nešteto krat so že plavali isti glasovi čez polja, čez travnike in čez gaje v lepem ščavniskem dolu. In vselej, kadar so zveneli glasovi tako resno, zamolklo in težko skozi vzduh, so postajali ljudje in se popraševali: »Kdo pa je zopet izdihnil? Bog mu daj dušo dobro!« A zvonovi so peli, počasi, resno, veličastno otožni miserere.

In danes je lep majski dan. Nad polji trepetajo solnčni žarki v lahni sapah. Oblački, kakor drugi, ki so se izgubili in ki iščejo drug drugega, se srečavajo, poprašujejo, poljubljajo in počasi in zamišljeno plovejo dalje... dalje za sive gore... A po zemlji, po poljih, po travnikih in po šumah vse živi, vse diha, kakor malo detece, ki ga je vzbudil solnčni žarek, ko mu je šinil preko ličca... Vse živi, vse diha mlado, sveže hrepenenje... A sicer mir, oni sveti, veličastni mir vekovečne narave, v ka-

terem edino trdni, nerazrušni zakoni snujejo komaj vično...

Čuj, kaj je zazvenelo težko in zamolklo čez doline?... In ljudje postajajo in poprašujejo: »Kdo pa je zopet izdihnil? Bog mu daj dušo dobro!«

»Ali ne veste? Oh — oh«, vzdihne Vrbarica, »oni pagan tam v tisti gosposki hiši je umrl. Dolgo je moral trpeti za svoje grehe... In, oh, še zadnji trenutek se ni hotel spraviti z Bogom!«

»Ali res? Bog nas varuj in sveta Marija! Torej je res umrl kakor pravcati pagan? Joj, joj!«

In javkanje je šlo od ust do ust...

V vili, stoječi samotno na krasni legi ob Ščavnici, obdani od vseh strani z lepim, čudovito urejenim vrtom, pa je ležal na odru profesor Dušan. Njegov obraz je izražal samozavest in ponos, velik in resen pokoj... In ljudje so prihajali in poklekali, molili in kropili... Molili za milost paganovi duši...

Profesor Dušan je bival par mesecev sem v svoji vili v domovini. Na neki znanstveni ekskurziji je nevarno obolet in mislil je, da osdravi v svežem zraku svoje očine. Mož v

najboljših letih je bil Dušan že precej let sem profesor naravoslovja na eni najboljših gimnazij in posvetil se je svoji stroki z nenavadno vnemo. Ravno to pa mu je že prkarat škodovalo... Pretečene velike počitnice pa je z večimi tovariši šel skupno na znanstveno ekskurzijo v planine, a se je moral čez par tednov vrniti, ker je težko obolet na pljuhih. Vrnil se je v mesto. A bolezen se je hujšala in na prigovarjanje zdravnika in tovarišev je šel v svoj rojstni kraj, v vilo, ki si jo je dal sezidati pred leti...

Čez nekoliko tednov je precej okreval. A kakor hitro je to čutil, ga je gnala strast ven v naravo. Bilo je prenaglo, in kmalu je moral zopet leči.

V vasi je bil znan kot domačin in ljudje so ga radi popraševali za svet. A eno so mu zamerili: nikdar ni šel v cerkev, nasprotno pa je dostikrat prav očitno govoril zoper razne predsodke in prazne vere. In ko je župnik pred ženicami zaupno izpovedal, da je profesor Dušan pagan, da ne smejo ljudje z njim imeti ničesar opraviti, ker bodo sicer pogubljeni kakor on, so se ga počeli

ljudje ogibati. Celo očitno so kazali svoje slepo sovraštvo. Strežnico, ki si jo je bil najel, so mu pregovarjali tako dolgo, da se je nazadnje v resnici zbala in odšla. In ostal bi bil brez postrežbe, umrl bi bil samotni in zapuščen, dasi je imel sorodnikov v vasi polno... Tedaj pa mu je prišlo na pomoč edina oseba, ki ga je v resnici ljubila vdano in iskreno, ki ni poslušala ljudskih govorov, ampak govor njegove velike duše...

Bila je hči vsakega trgovca, lepa Jelica. Že dolgo sta si bila z Dušanom prav iz duše dobra, in Dušan je resno nameraval jo prav kmalu si vzeti za družico. Izobražena, ljubka in prijazna, s polno, koprnečo dušo se je bila oklenila njega, ki ga je sovražilo ljudstvo, ker je bil brezbožnik, pagan.

Odkar mu je odšla postrežnica, je bila vedno pri njem. In dasi je slutil on vedno bolj in dasi je slutila tudi ona težko in usodno bodočnost, vendar ni opešala njena čista in sveta ljubezen, ampak se je šele bolj oklenila njegove duše. In ko je sedela ob njegovi postelji in mu zrla v blede obraz, ko je poslušala težke udarce njegovega srca in prislusko-

vala njegovim težkim dihom, se je naslonila nežno k njemu, gladila mu lase in pritisnila svoje ličce ob njegov obraz. In zdelo se ji je, da čuti v njem še življenje silno in mogočno, ki mora zmagati nad demoni bližajoče se smrti. In on se je nasmešnil, in tiho, počasi ji je pripovedoval lepe pravljice o večni, silni naravi, ki snuje vedno na novo, vedno sveže in krepko življenje.

In prišel je dan, težki in usodni... Vsa njena ljubezen, vdana in čista, je bila zaman... Smrtne senes so legle na njegov mirni, samozavestni obraz... Tih, kakor solnce na večer v sveto morje, je preminul... Vroče solze so ji kapale na mrzli obraz njegov... In položila ga je med evetje in zelenje...

Izvedela se je njegova smrt... In posvetovali so se njegovi sorodniki in sklenili, da ga pokopljejo krščanski. Da bo vsaj malo milosti našla njegova duša pri Bogu! Za lepe cekine je župnik to dovolil... Tam v skrajnjem kotu pokopališča, nedaleč od Ščavnice, je dovolil ga pokopati. Tudi zvoniti je pustil, ko so mu sorodniki obljubili lepo plačo. In zagreblji so ga in sorodniki so mu

mino in se takoj potopil. Čolni iz Port-Arturja so rešili Evropejce, ki so bili na krovu. Več neevropskih potnikov in moštva je utonilo.

Z mandžurskega tojišča.

Iz Kociatiena javlja 11. t. m. »Novoje Vremja«: Na obeh krilih se kaže gibanje Japoncev. Na zahodnem krilu so nekognosirali mali oddelki jezdecev in Hunguzov ruske postojanke, na vzhodnem krilu pa se zdi, da se bližajo močnejši voji, ki so polagoma zasedli prelaze in ceste. Na celi japonski fronti se z vso naglico delajo jarki in pota. Ojama je 25. t. m. baje preložil svoje glavno taborišče v Čantafu. Tekom prihodnjih dni se pričakuje velika bitka.

General Linevič poroča 11. t. m.: Sovražnik je 5. t. m. neki naš oddelek v neki soteski, 10 vrst jagozahodno od vasi Šimiaoce napadel in prisilil, da se je v Šimiaoce umaknila. 6. t. m. je neki drugi ruski oddelek 10 vrst zahodno od Usangova prisilil Japonce, da so se umaknili. Proti večeru je začel sovražnik znova napadati. Vnel se je bajonetni boj, toda napad smo odbili. Prvoimenovani oddelek se je 7. t. m. cel dan in ponoči boril pri Šimiaoce. Boj je ostal neodločen. Japonske čete, ki so stale nasproti drugemu našemu oddelku, so dobile ojačenja, zato se je naš oddelek 7. t. m. umaknil. Tretji oddelek, ki je prediral do soteske Javangulin, je bil napaden od sovražnika in je tako srečno proti njemu operiral, da se mu je posrežilo polastiti se prelaza. 7. t. m. je napadel sovražnik ljuto naše desno krilo, pa je bil odbit.

Ruski opazovalni voj v severni Koreji.

»Daily Telegraph« se javlja iz Tokia, da stoji v severni Koreji 1300 Rusov, ki so v zvezi z Vladivostokom.

Ruske razmere Mandžuriji.

Iz Gundžulina se poroča »Novoje Vremja«, da je ruska armada z vsem dobro preskrbljena, le dovažanje sladkorja in klavne živine povzroča težavnosti. Dopisnik toži o zlorabi železniških uradnikov. Sladkor, ki so ga poslali, predno so Mukden zapustili, se je zgubil, zdaj ga pa Kitajci v Harbinu prodajajo. Tudi drugo blago se krađe in zamenjava. Vozove z vojaštvom odpenjajo in jih nadomeščajo s privatnimi vozovi.

Japonska admiralska ladja „Mikasa“ potopljena.

Sicer se ni oficijalnih poročil iz Tokia, da se je admiralska ladja »Mikasa« potopila, toda za trdno smemo verjeti, da je to res, ker Japonci trdovratno prikrivajo vsako svojo izgubo, zlasti pa tako veliko, kot je predstoječa.

»Mikasa« je bila največja in najmočnejša izmed petih bojnih ladij, ki jih ima Japonska. Imela je displacement 15.140 ton in 16431 konjskih moči, bila je dolga 122 metrov, široka 23 metrov in 82 metrov globoka. Imela je 50 brzostrelnih topov različne velikosti in je vozila na uro 18 milj. Moštva je bilo na njej 830, ki je vse utonilo. V morje so jo spuстили leta 1900. in je bila narejena iz jekla. Japonska ima še štiri bojne ladje, namreč »Šikišima«, »Asakia«, »Fuji«, ki je dokaj slabše armirana od prejšnjih, ter »Čin Juens«, ki pa prav malo pride v poštev in ki je bila zgrajena leta 1881.

Japonska je potemtakem izgubila že 8 velikih bojnih ladij in ima zdaj le tri moderne oklopnice, katerim stoji nasproti ruskih 8 bojnih in 3 obrežne oklopnice.

Prememba poveljnikov.

Iz Petrograda se poroča 13. t. m.: Razen Kuropatkina je tudi general Kaulbars odložil svoje poveljništvo. Njuna namestnika sta generala Sarubajev in Lajmin.

Ruske izgube topov pri Mukdenu.

»Ruski Invalid« poroča oficijalno o izgubah ruskih topov pri Mukdenu. Te so znašale: 27 brzostrelnih topov, 3 topovi z batovim zatvorom, 4 poljski možnarji in 1 šestpalčni obležni top. Ta izguba je v primeri s štiri-najstidnevno bitko pri Mukdenu in porazom, ki je doletel Ruse, izredno majhna.

Nevtralno vprašanje.

Reuterjev urad poroča iz Tokija 12. t. m.:

Zadnje zatrditve Francije, da je ohranila nevtralnost, so položaj nekoliko zboljšale, akoravno niso izbrisale vsega sledu napetosti japonskega naroda. Listi zahtevajo nujno od vlade, naj se odločno postavi proti Francoski. Potrebno da je, da razjasni Francija svoje postopanje med 3. in 9. majem.

Iz Pariza javljajo, da je imel minister zunanjih zadev Delcassé z japonskim poslanikom dr. Montonom 12. t. m. pol ure trajajoč pogovor, o čegar vsebini ni nič znana.

Iz Londona se pa piše 13. t. m., da je francoska vlada zahtevala od ruske, da se ne smeta ruski brodovi združiti v francoskih vodah. Japonski duhovi so se vsled tega pomirili in japonski časniki izražajo upanje, da Francija ne bo več tako omalovaževala angleško-japonske alijance, kot jo je zadnji čas. Bojkot, ki so ga nameravali uprizoriti Japonci proti vsem francoskim trgovcem, se je začasno odložil na željo japonske vlade.

Nasproti temu pa poroča »Standard« kakor tudi »Narodni Listy«, da

se je položaj med Francijo in Japonsko poostiril.

Profesor Martens pravi v »Novoje Vremja«, da dokraj še ni nihče dokazal, da bi bila Francija na korist ruskega brodojva kršila nevtralnost in ni nihče, najmanj pa Japonska poklican šuvati nevtralnosti v francoskem vodstvu. To pravico in to dolžnost ima izključno le francoska vlada.

Angleška nevtralnost.

Reuterjev urad poroča iz San Francisco:

Carinski uradniki so na angleški ladji »Deepden« razkrili 2500 zabojev, ki so bili napolnjeni s 47 centimeterskimi puškami in pa Japonsko namenjeni. Kapitan je moral odstraniti vse te zaboje z ladje.

Ruski Ordre de bataille.

Vesled ukaza z dne 14. aprila se je določila za opravljanje deset električnih razsvetljivalnih postaj sestava izvanrednega poveljništva, ki obstoji iz dveh višjih častnikov in 100 vojakov (10 četovodij, 10 prostakov, 30 pešcev in 50 na konjih), 34 nevojakov, 13 konj in 30 voz. Razen podčastnikov in moštva na konjih, ki so oboroženi s sabljo in samokresom, dobi vse drugo moštvo puške.

Državni zbor.

Dunaj, 14. maja. Po pogrebu podžupana Strohbacha se je ob 4. popoldne zopet otvorila seja drž. zbora. Nadaljevala se je razprava o spreminjenem krošnjarskem zakonu. Zakon se je v splošnem sprejel tak, kakršnega je sestavila gosposka zbornica, pač pa so se globe znižale od 600 na 300, oziroma od 100 na 5 K. Potem je bil ves zakon sprejet tudi v tretjem branju, nakar je prišel v razpravo zakonski načrt o ustanovitvi samostojne pravne in državnoznanstvene fakultete z italijanskim učnim jezikom v Roveredu. — Poslanec Bennati je zavračal pomisleke proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete v Trstu ter poudarjal, da mora biti v Trstu italijansko vseučilišče. Proti Roveredu je celokupno italijansko prebivalstvo. — Nadalje je naglašal, da tudi pomisleki Slovencev in Nemcev proti Trstu niso utemeljeni. (Na galeriji zbrani italijanski dijaki so tako hrupno pritrdjevali, da je moral predsednik resno opomniti.) — Posl. Romanczuk je govoril za ustanovitev maloruske pravne fakultete v Lvovu. — Poslanec Plantan je izjavil, da Slovenci privoščijo Italijanom pravno fakulteto, toda tržaška tla so zelo vroča. Velik del tržaškega prebivalstva uganja protiavtstrijsko politiko. Trst pa tudi kot pomorsko mesto ni za vseučilišče. Ne more se zahtevati, da bi si sami izkopali rov v Trst, da

bi se zgodila razstrelba, ki bi nas Slovence pokopala. Končno je izjavil, da bi mogli Slovenci glasovati za italijansko vseučilišče le pod pogojem, ako bi se obenem ustanovilo slovensko vseučilišče. — Naučni minister vitez Hartel je izjavil, da sedanja vlada glede vseučilišnega vprašanja nikakor ni zadovoljna s tem, kar so izvedle dosedanje vlade. V splošnem pozdravi vlada vsako zahtevo po ustanovitvi novih vseučilišč, toda pomisliti je treba, da morajo biti vseučilišča rastline, ki se lahko v svoji zemlji naravno razvijajo. Glede italijanskega vseučilišča je vlada že naznanila svoje stališče. Trst mora absolutno odkloniti, ker se mora bati, da bi nastale tam take razmere, kakor so bile v Inemestu. Nadalje je povedal minister, da lahko italijanski dijaki dovršijo svoje študije tudi v Italiji, ker učna uprava jim bo priznala iste ugodnosti, kakor jih je priznala hrvaškim dijakom glede Zagreba. Pri razpravi v proračunskem odseku bo dala vlada priliko, da pridejo v razgovor tudi želje glede ustanovitve slovenske pravne fakultete, za katero so vsled požrtvovalnosti avtonomnih in lokalnih faktorjev na razpolago znatna sredstva. — Posl. Conci je naglašal, da je ustanovitev visokih šol interna zadeva italijanske narodnosti. — Posl. dr. Ellenbogen je govoril za narodno avtonomijo posameznih dežel, dokler pa se to ne zgodi, se ne morejo teka in podobna vprašanja dovoljno rešiti. — Poslanec dr. Erlar je dokazoval, da smejo Slovenci in Malorusi z mnogo večjo pravico zahtevati vseučilišče kot Italijani. Italijani so avstrijsko državo izdali, zato pa ne zaslužio, da bi se jim izpolnile zahteve. — Posl. dr. Žaček je zahteval ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem. — Proti je govoril še posl. Stein. Glavna govornika sta bila dr. Ploj in Biankini. Vsi protipredlogi so bili odklonjeni, predloga o vseučilišču pa se je izročila proračunskemu odseku. — Končno se je nujno sprejel še zakon o vojaških pripravah, nakar se je zasedanje odgodilo.

Deželni zbori.

Dunaj, 14. maja. V predstoječem zasedanju se slišejo sledeči deželni zbori: nižjeavstrijski, predarlski in istrski na dan 17. maja, češki na dan 18. maja, a bukovinski na dan 25. maja.

Praga, 14. maja. Vsenemški poslanci češkega deželnega zbora bodo predlagali, da se obstrukcija nadaljuje. Ako se njihov predlog odkloni, privolili bodo v zasedanje le pod pogojem, da razpravlja samo o začasnem proračunu in o podporab, sicer pa bodo obstruirali na lastno pest.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 14. maja. Velik vtis na ogrske razmere je napravilo dejstvo, da se je v avstrijskem drž. zboru tako naglo dognal carinski tarif. Na Ogrskem so spoznali, da je Avstrija že pripravljena na vse eventualnosti. Iz sprejetega carinskega tarifa se lahko v najkrajšem času napravi specifično avstrijski carinski tarif, in Avstrija lahko potem sklepa samostojne trgovinske pogodbe.

Budapešta, 14. maja. Državni zbor se je odgodil do 22. t. m.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 14. maja. Na zahtevo velikih sil je Turška poslala skoraj v vsako vas po 30—50 vojakov in na ta način je vsaka večja akcija revolucionarnih komitejev popolnoma onemogočena pa tudi male čete ne bodo mogle vznemirjati turške vojske, ker nimajo nikjer sigurnega pribežališča. Do sedaj so se nahajali turški vojski samo v večjih mestih, pa so bili četniki brez skrbi in so živeli po vaseh, odkoder so potem napadali na vojsko, a kmetško prebivalstvo jim je služilo za ogleduhe in jim je javljalo vsaki pokret vojske, tako, da so bili četniki vedno dobro obveščeni o gibanju vojske. Sedaj vsega tega ne bo, pa se bodo najbrže rasle vse čete razen nekaterih, a ko pride pripraven čas za to, se zopet sestavijo in potem lahko pride do kake večje akcije. —

Razvrščanje vojakov po vaseh je velika nadloga za slovensko prebivalstvo Stare Srbije in Macedonije, ker mora ono hraniti vojske, ki pa tudi krađejo, a zelo pogostoma tudi ubijajo kmete in jim zažigajo domovja.

Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 13. maja. Jutri obhaja delavstvo 1. maj. Bati se je velikih izgrediv.

Varšava, 13. maja. Revolu. cijski odbor je obsodil na smrt celo vrsto delodajalcev, poliočstov in častnikov ter nekatere smrtno obsodbe tudi že izvršil.

Pariz, 14. maja. Nekaterim listom se poroča iz Petrograda, da je prišla carica na sled zroti proti prestolonasledniku. Carica je namreč vetopila v kopalno sobo v trenutku, ko je hotela varuhinja dati otroka v vrelo vodo. Varuhinjo in še nekatere osebe izmed služinčadi so baje zaprli.

Kongres slov. časnika- karjev v Voloskem-Opatiji.

Po presledku enega leta so se večeraj zopet zbrali slovenski časnika- karji, da utrdijo svojo pred sedmimi leti započeto organizacijo, ki bi naj slovensko časnikaštvo dvignila na oni višek popolnosti in vsestranosti, ki so ga že zdavnaj dosegli drugi srečnejši narodi.

Letos se je izbrala za mesto kongresa divna hrvaška Opatija, ki je v zadnjem času zaslovela preko mej hrvaških in postala sloveča po vsem svetu, kamor romajo sedaj zastopniki vseh narodov in stanov, da se divijo temu biseru krasne hrvaške Istre in da si v balzam dihačem vzduhu ob divni hrvaški obali nabere novih sil za življenski boj.

Večina slovenskih časnika- karjev je dospela v Opatijo že v soboto zvečer. Čehi, Poljaki in Rusi, katerim so se v Ljubljani in St. Petru pridružili Slovenci, so dospeli v Matulje-Opatijo z brzovlakom ob 3/4 na 10. uro zvečer. Na kolodvoru je bila zbrana številna množica narodnega občinstva, na čelu mu hrvaški »Sokol«. Došlece je v iskrenih besedah pozdravil župan katavski Jelušič, kateremu je odgovoril v imenu časnika- karjev g. Fr. Horvorka, tajnik »Osrednje zveze«. Nato so se časnika- karji odpejali v pripravljene kočijah, vsepovsodi navdušeno pozdravljali od hrvaškega naroda, na svoja stanovanja. Volosko in Opatija ste bila v zastavah.

I. dan kongresa.

Otvoritev kongresa je bila določena na nedeljo ob 10. uri dopoldne v »Narodnem Domu« v Voloskem. Kongres je izredno številno obiskan; Slovencev je nad dvajset. Zastopani so vsi slovenski narodi razen Bolgarov.

Celo Rusi iz carevine — iz Kijeva in Orla — in Srbi iz kraljevine — iz Belgrada — so prihiteli, da se udeležijo vsaj kot gostje tega prvega vseslovan- skega »parlamenta«.

Kongres je otvoril mesto zadržanega predsednika Chyilinskega podpredsednik Jos. Holeček, urednik »Narodnih Listů«.

V svojem nagovoru je naglašal, da Slovani vedo prav dobro, da so Jugoslovani tisti, ki izmed slovenskih narodov najbolj goje slovensko vzajemnost in jo ume tudi praktično izvrševati. Jugoslovani so najbolj izpostavljeni sovražnim navalom, zato potrebujejo tudi v največji meri dejanske, kakot tudi moralne podpore in pomoči. »Osrednja zveza slovenskih časnika- karjev« je to tudi upoštevala, in zato je priredila svoje kongrese dva na Češkem, enega v Galiciji, tri pa med Jugoslovani. Ti kongresi imajo namen, da krepijo slovensko zajednico in da jajo in okrepljujejo vedno bolj in bolj vez, ki spaja severne Slovence z južnimi. Ta vez postaja vedno krepkejša in intimnejša.

Na prvem kongresu so se pojavila razna nespornajmljenja, razpor je vladal med zastopniki raznih slovenskih narodov, toda ti razpori so se bližili od leta do leta in na tem kongresu je pričakovati, da je že izginilo vse, kar bi moglo zasejati seme razdora med zbrane slovenske časnika- karje.

Naj bi se v tem oziru nikdar ne nazadovale, marveč vsakdar čilo napredovalo, da bi skoro nastopila ona srečna doba, ko ne bo med Slovani ničesar, kar bi jih moglo ločiti! Prvi začetek v to pa bi naj bil dan na klasičnih tleh, kjer se vrši VI. kongres, na tleh, kjer sta živela narodna hrvaška heroja Zrinjski in Frankopan. Zaključuje svoj govor se je spominjal v iskrenih besedah umrlih slovenskih časnika- karjev, med njimi tudi Slovence Podgornika in Srba Fa-

dali postaviti na grob lep lesen križ... Nihče, prav nihče ni potočil za njim solze, le očenašov so izmolili za rešitev njegove duše celo vrsto...

Vsak večer pa, ko je solnce izginilo za daljnimi hribi in so legale sence na dolino, je bilo videti, kako je stopala proti pokopališču šibka postava, zavita v črno krilo, in baš ob njegovem grobu je pkleknila. In dolgo, dolgo v noč je bilo videti ob grobu to postavo in solza za solzo je padala na grob...

A na grobu so videli mimoidoči dan za dnem lepe, sveže, bujne cvetice, kako so rasle in dehtele. Jelica, Jelica, zakaj jih zalivaš s svojimi solzami vsako noč, saj vendar nikdar ne bodo rešile paganove duše večnega pogubljenja! Jelica, Jelica, kakor sveža rosa so tvoje solze! —

In glejte bližala se je jesen, in prišli so vetrovi, težki in viharni. In črni oblaki so se podili pod nebom, in včasih je zagrmelo in zablinkalo iz njih.

Neko noč pa je pridrvel vihar, ljut in silen, in kakor svinec so viseli težki oblaki nad vasjo. In udarjal je blisk za bliskom, in bobnelo in grmelo je v daljavah, in prihajalo je vedno bliže. In kakor hudournik je bilo čuti šumenje iz da-

ljave. Ščavnica pa je naraščala, prestopila bregove in valila čez polja in travnike — — —

In vstalo je jutro, čisto in jasno po viharni noči. Utekala je Ščavnica in hitela kmalo mirno dalje svojo pot...

In šli so ljudje, kakor navadno po svojem delu, in marsikateri je šel mimo pokopališča... A glejte, obstajali so tam ob skrajnem koncu pokopališča in zrlji zamišljeno na grob, zmajali z glavami in šli dalje...

Križa na njegovem grobu ni več bilo...

»Vidite, saj sem rekla, da vse nič ne pomaga. Nebo samo je to hotelo, da tudi v grobu leži, kakor pravi pagan brez križa... Vse ne pomaga nič! Njegova duša je pogubljena... pogubljena na veke...«

A glejte... ostale so na grobu cvetice... in že drugi dan so zopet ponosno dvigale glave... in cvetele so in dehtele, dokler jih ni vzel jesenski mraz — — —

Minila je zima, in prišla je v deželo pomlad, polna hrepenenja in sveže sile...

In zopet so postajali ljudje ob njegovem grobu in čudeč se majali z glavami. Kaj naj to pomeni? Na

mestu, kjer je stal nekoč križ, je hrepenelo iz zemlje mlado, krepko drevesce... In raslo je čudoma od dne do dne in poganjalo brstje in listje... Kako je moglo vzkleti drevesce na grobu?...

In drevo je raslo, in tekem par let je stal na grobu vitek, košat topol in raztezal svoj vrh proti nebu. In nihče ni čutil, da je to simbol njegove duše, hrepenenja, velike in silne... In nihče ni slutil, da je to vedela le ona, Jelica s svojo čisto, vdano ljubeznijo, ki je zasadila drevo in ga zalivala s svojimi solzami, da raste, da se dviga v nebo in kaže svetu, da počiva tukaj oni, ki je nosil v sebi veliko, silno, hrepenenjo dušo...

In vsak večer, ko je solnce izginilo za daljnimi gorami in so legale sence na dolino, je klečala ob njegovem grobu, in solza za solzo je padala na rušo...

A nekoč proti jeseni so zopet pridrevali viharji... Črni oblaki so se podili pod nebom... žareli so bliski, in bobnel je grom... In stopila je Ščavnica čez bregove in poplavila dolino, odnesla mnogo upov.

A topol je stal drugi dan silnejši in veličastnejši ko prej...

brisa, na kar se je zbor v znak žalosti dvignil ter jim v spomin trikrat zaklical »slava!«.

Nato je na predlog tajnika »Osrednje Zveze« Fr. Hovorka zbor z višnim navdušenjem volil za predsednika kongresa Ivana Hribarja, župana ljubljanskega, za I. podpredsednika hrvaškega romancierja Ljubomira pl. Babića-Gjalskega, za II. podpredsednika pa Poljaka prof. Zdiechowskega. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. maja.

— **Se enkrat italijanska univerza v parlamentu.** »Narod« je v sobotni številki pojasnil, da člani Susteršičevega kluba do besede priti ne morejo, ker so se stoprav na 10, 11. in 12. mestu k besedi kot progovorniki priglasili in ker je običajno, da se od vsake strani po in kontra le štirje govorniki do besede puste in ne več. Radi notoričnega tega običaja je Susteršičevemu klubu hudo prešlo, kako bi vendar do besede oni prišli, če že narodnjak Plantan tudi govori. Iskali so pri vpisanih govornikih pomoči in prosjali, da jim eden ali drugi vendar svoje mesto odstopi. Tako je Biankini nagovarjal Romanczuka, da bi mu svoje mesto odstopil, kar pa je le-ta odločno odklonil, ker je smatral za svojo dolžnost pri tej priliki v imenu Rusinov zahtevati svojo univerzo. Ker pa ni bilo Čehom posebno na tem ležeče, da bi vsi njihovi priglašeni govorniki v debato posegli in je edino le Žáček v njihovem imenu govoril, prepustili so slovenski zvezi svoji govorniški mesti in le vsled tega slušaja je bilo Ploju in Biankiniju omogočeno priti do besede in podati izjavo v tej zadevi. Ščuštali so pa nekateri člani »Slovenske zveze« posredno na poslance Plantana vplivati v tem zmislu, da bi ne govoril obširno, temveč da bi podal le izjavo, v kateri bi označil stališče napredne stranke. Umeje se, da je Plantan to insinucijo odločno odklonil in da je v daljšem temeljitem govoru in pred jako številno zbranimi poslušalci in med obširnim zanimanjem razpravljaj vprašanje italijanske pravne fakultete, završeval in izpodbijal zahteva, da se v Trstu ali v Kopru otvori italijanska fakulteta in končno energično zahteval, da se obenem zakonitim potom osigura ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani. Govor prinesemo, ko dobimo stenogram.

— **Kamenita nemška kultura.** Kako so Nemci kričali po svojih časnikih, ker je v Ljubljani nekaj mladine žvižgalo ob Schillerjevem slavju. Kaj pa Nemci drugod počenjajo proti Slovincem, kako kažejo svojo pa gotovo ne po Schillerju podedovano kulturo, to kaže jasno nesramno njihovo obnašanje v Celovcu. V torek, 9. majnika, so praznovali Schillerjevo stoletnico na tukajšnjih šolah in v soboto pa v deželni dvorci v staroslavni grbnici. Do tje je stvar še dobro pretekla. Včeraj je bilo vse mesto v zastavah, to se pravi, če je to »vse mesto«, ako več nego polovica hiš nima zastav. Radi tega pa tudi slovenski hišni posestniki niso mislili na to, da bi razobesili zastave. Sinoči je bila bakljada, po bakljadi so se pa sešli udeleževalci, med temi tudi par sto srednješolcev, v godbenih dvoranah, da so proslavljali Schillerja, obenem pa tudi 25letnico šulferajnovu s komersom. Govoril je glavni naš Dobernik in navdušil je nemško »Jungmannschaft« tako, da so mladi ljudje gotovo olikanih krogov po komersu čutili potrebo, iti se bojevat s Slovenci. V dvakratnem naskoku ob eni in ob treh ponoči so pobili v Šmohorjevi tiskarni mnogo oken in jo potem »pogumno« z največjo hitrostjo odkurili. Lotili so se družbe, ker ta ni razobesila nobene zastave vzlic pozivu mestnega magistrata in ker so Dobernikove »Freie Stimmen« prinesle strupen in skrajno pretiran članek o ljubljanski »demonstraciji«. Škode je precej veliko. Udeležila se je atak cela tolpa ljudi. Radovedni smo, ali se bodo

naši policiji posrežilo pobaline najti. »Freie Stimmen« so nesramno lagale, pišo, da bi se bilo v Ljubljani pobijalo in streljalo od strani demonstrantov, če bi ne bila prišla žandarmerija. Značilno je, da so se pri rešeni nemški slavnosti šopirili tudi nemški klerikali in da so za njimi capljali socijalni demokrati.

— **Zaradi nepostavnosti, ki so se godile pri volitvi v celjski okrajni zastop,** se je pritožilo več slovenskih volilcev, med njimi tudi dr. Iv. Dežko in župnik Zupanič v Gotovljah. Pa tudi Nemci so se pritožili. Tozadnja obravnava pred upravnim sodiščem bo v sredo 17. t. m.

— **Istrski deželni zbor** je sklican na dan 25. t. m. in sicer v Koper.

— **Časten večer prirede v Kranju** odhajajočemu gospodu dr. Josipu Kušarju in njegovi soprogi ožji planinski prijatelji v sredo dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu restavracijena Južnem kolodvoru. Posebna vabila se ne razpošiljajo, temveč se tem potom vabijo vsi prijatelji in prijateljice velecenjene odhajajoče rodbine, zlasti pa članice in člani številnih narodnih korporacij in društev, v katerih sta g. doktor Kušar in njegova gospa soproga tako postrževalno in uspešno delovala.

— **Naše »dobro katoliško ljudstvo«** je v kljub temu, da ga vzgojujejo »dušni pastirji« že nad tisoč let, še vedno napol podivjano. To se je zopet pokazalo minoli teden na Vrhu, fara Želimlje. Posestnik Lovrenc Jenko je namreč vrgel svojega okrog pet let starega vnuka s peči, ker je bil ta snedel par žlic kaše. Ker se je druga Jenkotova hči zavzela za otroka, planili so oče in dva brata po njej ter so jo tako pretepli, da je imela željasti sključene. Ker je hotela iti hči služiti v Ljubljano, je šla po poselako knjižico k znanemu »katoliškemu« županu Jamniku na Pijavo Gorico. Ta pa 23letnemu dekletu ni hotel dati knjižice, ker mu je njen oče zagrozil, da se nikdar več ne ustavi v njegovi gostilni, ako da hčeri poseleko knjižico. Hlnavski »Slovenec« naj bi raje bičal svoje podivjane backe in samopašne župane, mesto da pisari proti slovenskim naprednjakom, ki so stokrat boljši ljudje, kakor razne pijavke, ki se imenujejo »dušni pastirji«.

Pijavogoričan.

— **Učiteljski dobrotniki.** »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« so darovali: Kranjska hranilnica 300 K; g. M. Grubbauer, izdelovatelj šolskih zvezkov v Linceu, na račun 200 K; Ljubljansko učiteljsko društvo na račun pokroviteljnine 50 K; Logaška posojilnica 45 K; g. Pavel Kloboves, usnjarski mojster na Poljanah 2 K; g. Gregor Peterneil, gostilničar v Poljanah 1 K; g. Ivan Jebračin, trgovec in lastnik »Prese jugoslovske tovarne za kavine surogate« v Ljubljani, II. obrok na račun pokroviteljnine 50 K; gospa Josipina Tollazzi, posestnica v Dolencem Logatu 6 K; g. dr. Franjo Rozina, odvetnik v Mariboru 10 K; g. Franc Divjak, posestnik v Krčevini pri Mariboru 2 K; g. Franc Zacherl iz Ljutomera 10 K; g. Davorin Vuksinič iz Metlike 1 K 50 vin; g. Fran Guštin, posestnik v Metliki 2 K; g. J. Krajec, zasebnik v Novem mestu 3 K; g. Anton Kozlevčar, postajenačelnik v Litiji 2 K; g. dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru 4 K; g. Fran Matejčič, e. kr. deželni šolski nadzornik v Trstu 30 K; učiteljstvo postojnskega okraja je zložilo ob priliki zborovanja okrajnega učiteljskega društva v Matenji vasi dne 4. maja 20 K 7 vin; Posojilnica v Marezigah pri Kopru 10 K; g. Katarina Guštinova v Metliki 10 K; g. Ivan Pavšek, gostil. v Lescah 4 K; g. Dinca Edi Tavčarjeva iz St. Vida pri Vipavi 2 K; g. Uršula Volk iz Trbovelj 1 K; rodoljubni loške doline ob priliki zabave v Podubi so zložili 13 K 62 K; g. Janez Klemenčič, e. kr. poštni blagajnik v Novem mestu 3 K; Kmetska posojilnica za ljubljansko okoličico I. rok na račun pokroviteljnine 100 K. Ziveili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

— **Telovadci ljubljanskega »Sokola«** napravili so včeraj pešizlet čez Klebe in št. Vid. — Redovne vaje se vršijo ob navadnih telovadnih večerih četrt ure pred deveto.

— **Županom v Zgornji Šiški** je izvoljen tesarski mojster g. Ivan Zakotnik, starosta šišenskega »Sokola«.

— **Umrila** je v Šiški učiteljova vdova gospa Katarina Štupar v starosti 92 let.

— **Poročil** se je v Kranju gimnazijski profesor g. Fran Komatar s gđ. Kristino Roosovo. Sršno čestitamo!

— **Društvo slov. književnikov in časninarjev.** O tem za ves slovenski narod veljavnem družstvu je prinesel »Gorenjec« jednat članek, v katerem se obrača do našega naroda, da tudi on nasproti časnikarjem in pisateljem izpolni svojo dolžnost, kakor jo oni izpolnjujejo napramu narodu.

— **Konec žganjepivca.** 10. t. m. so našli na podu posestnika Ivana Zakotnika na Trati pri Škofji Loki 52letnega delavca Ivana Porento mrtvega. Bil je znan kot hud žganjar.

— **Nevaren cerkveni tat** I. Kivel, ki ga zasleduje žandarmerija v Šentpetru, je vlomil zopet in odnesel vrednosti za 80 K ter pobegnil proti Ljubljani.

— **Šmarško-rogaško učiteljsko društvo** sbruje dne 21. t. m. ob 1. popoldne pri Sv. Križu tik Statine. Ta dan vozi že večerni vlak.

— **Akademično tehnično društvo »Triglav« v Gradcu** je na svojem običnem zboru dne 6. maja 1905 za letni tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik: cand. phil. Ivan Janež; podpredsednik: tehn. Viktor Plehan; tajnik: med. Mirko Vrečko; blagajnik: iur. Franc Pavlič; knjižničar: phil. Rado Cimerman; gospodar: iur. Mijo Černoš; odborov namestnik: cand. iur. Šandor Hrašovec.

— **Koroški nemški klerikalci in »Mir«.** Nemško nacionalna strast nemških klerikalcev na Koroškem je že tako neukrotljiva, da se mora pokazati celo na javnem prostoru v gostilni. Neki gostilničar v Celovcu je naročen tudi na »Mir«, ker hodi k njemu vedno dovolj Slovinci. Nemški duhovniki so v družbi z drugimi svojimi tovariši enakakega mišljenja nagovarjali gostilničarja, naj opusti »Mir« in ker ta tega ni storil, so se maščevali nad slovenskim listom prav po otročje, da so ga raztrgali in sezgali! »Ta čia nemška duhovščina«, piše »Mir«, »res zasluži, da se ga iznese v javnost, kajti kaj takega je res samo mogoče tamkaj, kjer strast že ne pozna nobene meje več. Kaj takega bi ne storil prav rad, tudi neplačan, kak cigrjanski derviš!«

— **Nesramnost nemškega »Schulvereina«.** Nemški »Schulverein«, ki obhaja letos svojo 25letnico, pošilja po celi Avstriji umazane prošnje za podporo, da se ustanovi zopet večje število ponemčevalnih šol. Zastopniki der bedrängten Volksgenossen an der Sprachgrenze so pa tako nesramni, da pošiljajo Slovincem da, celo slov. učiteljem — na Koroškem take fehtarije, naj bi mu pomagali v njegovi zadregi. Slovenci naj si torej sami kopljejo grob raznarodenja in tako pomorejo, da se nemški življenjski čimprej razprede med nami! To je nesramnost, katere so zmogli le naduti Nemci, ki so si postavili za svoj cilj vzvišene ideje, raznarodovati vse nemške narode v Avstriji!

— **Prestavljen** je gosp. notar Ignacij Huth iz Podklostra v Šmohor.

— **Tržaška policija** je aretovala v petek nekega Julija Pavčuka, kmeta iz Horcendeka v Galiciji. Aretovanec je obdožen, da pred kakimi štirimi tedni v svojem domačem kraju izvršil v družbi dveh drugih umor.

— **Vol je z rogom sunil v prsi** v petek 33letno delavko Marijo Parenčn v Trstu in jo znatno poškodoval, da je moral priti zdravnici.

— **Nesreča.** 3letni Anton Kozica v Trstu je s steklenico v roki tako nesrečno padel po stopnicah, da so se mu vsled precejšnje rane na čelu pretresli možgani. Oddali so ga v splošno bolnico.

— **Pobegnil je od roditeljev.** V soboto popoldne okoli 3. ure je prišel na policijo v Trstu 15letni Fr. Šinkovec, doma iz Ljubljane, in povedal nastopno: Bival je pri roditeljih v Ljubljani in se učil za krojača v neki krojačnici, v kateri dela tudi njegov oče. Predčerašnjim j jutro se je pa nekaj spril z materjo in — meni nič, tebi nič — zapustil roditelje in šel peš v Trst. Pri odhodu iz Ljubljane ni imel niti enega noviča, ni nikakega legitimacijskega papirja seboj. Ker je bil, prišedši v Trst lačen, se je zglašil

na policiji. Pridržali so ga na policiji in brzojavili roditeljem.

— **Ropar prijet.** Kakor smo že poročali, je bil v noči od srede na četrtek v Predilnih ulicah napaden in ostrap na 150 K 58letni posestnik France Rotar iz Srednje vasi pri Gorih. Mož je zjutraj, ko je prišel na kolodvor, trdil stražniku, da se je sločin zgodil v Predilnih ulicah, a ko so ga dopoldne še enkrat peljali na lice mesta, se ni mogel nič več spominjati, kje je bil oropan. Kakor je bilo že povedano, se je mož v gostilni bahal z denarjem, kar so videli tudi drugi gostje. Policija je neke osebe, ki so bile z Rotarjem skupaj, iz raznih gostiln potegnili v začasni preiskovalni zapor. Ker se je pa izkazalo, da so nedolžne, jih je sodišče izpustilo. Poleg teh osumljencev je bil nazadnje v gostilni tudi neki tujec, ki je odšel iz gostilne kmalu za Rotarjem, kar je povedala natakarka in pokazala sobo, kjer je še spal. Detektivji so ga poklicali in peljali na magistrat. Tukaj je kmet odločno trdil, da to nikakor ni napadalec in ko so ga še preiskali, so našli pri njem le okoli 26 K denarja. Nato so tujca izpustili, češ, naj le gre v zavesti, da se ga več ne bo sumilo tega zločina. Navedenec je bil Jožef Mavrovič, samski natakar, rojen 22. februarja 1878 v Fari, občina Kostel v kočevskem okraju. Mavrovič je vesol odšel in pravil po mestu, da so ga po nedolžnem sumili. Ni pa vedel, da ga »božje oko« še vedno čuva. Ko je pa drugi dan detektiv še nekaj poizvedoval in ni imel slučajno pri sebi dežnika, je stopil v Prešernovih ulicah v Turkovo prodajalnico, kjer mu je posodila gđ. Antonija Vodiškova dežnik in veselo pripovedovala, da je prejšnji večer napravila zelo ugodno kupčijo in še povedala osebnih popis kupca. Bil je to Mavrovič, ki je plašal v trgovini s petdesetakom, katerega prejšnji dan ni imel. Prodajalka je tudi povedala, da je pomagala Jožetu Mavroviču ob 11. uri ponoči nesti blago v neko gostilno na Dunajski cesti, za kar ji je obljubil, da jo bode zato, kadar pride od vojaške vaje (ima res pozivnico), poročil, ako ji je drago. A kje je sedaj, je završalo med policijo vprašanje in zašel se je zopet »dirndvaj«. Trije detektivji so se pa vsedli v navedeni gostilni h kupci pive ob 12. popoldne in se »zabavali« do polnoči. Tu se je trojica prepričala, da je Mavrovič pravi roper. V tej gostilni je imel svoje reči in najeto sobo, v oni v Kolodvorskih ulicah je pa spal in nesel priropani denar v to. Sedaj so detektivji razvideli, zakaj niso dobili v gostilni v Kolodvorskih ulicah obleke, niti kovčega in si veselo meli roke, da je bil Mavrovič izpuščen, ker le na ta način so se mogli dobiti proti njemu pravi dokazi. Nadzorovalo se je v gostilni še vso nedeljo do polnoči. Sedaj je pa omagal že »Verstand« in narava je zahtevala počitka. Naprosila sta se sobarica in gostilničar, da ako bi jo Mavrovič odkod primahal, naj pošljejo po stražnika, da ga bode aretoval. Kovčeg pa se je prenesel v privatno sobo. Danes zjutraj ob 7. uri je pa Mavrovič res prišel in je sobarica šla po dva stražnika, da sta ga odpeljala v zapor. Ko je ropar prišel v gostilno in mu je sobarica povedala, da je kovčeg zato spravila da ga kdo ne ukrade, se je ta njeni »postrežljivosti« preardno zahvalil in ji obljubil, da jo bode takoj, ko pride od orožne vaje, vzal za ženo, kar jo je silno »razveselilo« Mavrovič je, kar se je sedaj dognalo, prenočeval v treh prenočiščih, je imel iz previdnosti svoje reči le v slednji. Napisanih ima mnogo žensk v beležnikih in s katero je količikaj občeval, jo je takoj »zasnubil«. Mavrovič zločina še sicer ne prizna, a izdana vsota denarja se ujema z ono, ki je bila uropana. Nasilnež je zelo prepadel in na vsako vprašanje odgovarja, da naj se piše le domov, bodo že zvedeli, kdo je. Isključen je tukaj vsak dvom, da bi on ne bil storilec.

— **Obleko si je izposodila.** Pred nekaj dnevi je prišla na Radcekega cesto k zasebnici Jeriei Osvaldovi neka 17 let stara deklica, katere jo je pregovorila, da ji je posodila nekaj obleke. Deklica ji je rekla, da se piše Petrič, da je tovarniška delavka, kar ji je Osvald tudi verjela. Se tisti dan je šla neznanca v stanovanje Uršule Rinki, kjer si je najela stanovanje in takoj dobila kosilo. Ko pa se je Rinki za kratek čas odsranila, ji je ukradla iz kovčega srebrno uro, vredno 20 K. Pri slednji je rekla, da se piše Marija Hribar, kar pa je tudi izmišljeno.

— **Prijeti prisiljenca.** Prisiljenec Karel Sibič, kateri je dne 28. marca pobegnil od dela v Dalmatinih ulicah in ondi delejočemu monterju ukradel obleko, je bil dne 5. t. m. zaradi hudodelstva tatvine aretovan v Celovcu. Tudi prisiljenec Matija Rainer, ki je ušel od nove do-

mohranske vojašnice, je bil od tržaške policije prijat. Obadva se nahajata zopet v hiši pokore.

— **Od doma pobegli** 15letni dečko Franc Sinkovec se je, ker ni imel sredstev, pri tržaški policiji sam zglašil, da se ga naj pošlje v Ljubljano.

— **Slovenci v Ameriki.** Zaklal je neznan zločinec v Everlethu Slovence Petra Kocjana. — Vlak je povozil v Bradleyu 47letnega Franca Čemažarja iz Ostrovnika na Greniskem. — Utonil je v Clevelandu Janez Saje.

* **Najnovejše novice.** — Nemški poštenjakoviči. Ravnatelj delniške družbe »Wildeshausen« v Bremnu je poveril četrt milijona mark. Trdka je morala napovedati konkurz.

— Kuga se je pojavila v Leithu na Škotskem. Umrila sta že dva delavca.

— 285 dinamičnih patron je nekdo ukradel iz zaklenjene zaloge zid. mojstra Corinija v Gasteinu.

— Bilanca vaclavske posojilnice izkazuje še vedno primanjkljaja 2.400.000 K. Kuratorij poziva vse upnike, naj se zadovoljijo s 25% za svoje terjatve, ker sicer bo treba napovedati konkurz.

— Eksplozija plinov. V rudniku Rečica so se vneli plini ter je vsled razstrelbe bilo vbitih 22 oseb.

— Vdove Morica Jokaia, bivša gledališna igralka Nagy, se poroči z vsenčiljšim profesorjem dr. Schwartzem.

— Kasacijsko prošnje morilca velikega kneza Sergija je senat odklonil ter potrdil smrtno obsodbo.

— Defraudanta Bertolija so pripeljali pretečeno soboto na Reko. Porotna obravnava bo najbrže meseca junija.

— Prvi častni doktor češke tehnike v Pragi je postal vrhovni deželni maršal princ Lobkovic.

— Iz Londona se poroča, da se je ondi obesil korejski poslanik Yi-Han-Eung v pisarniških prostorih. Najbrž se mu je zmešalo.

— Oropani samomorilec. V Berlinu se je začetkom aprila ustrelil visokošolec Pavel pl. Wolzogen. Pred par dnevi so ga šele našli, toda izkazalo se je, da je bil po samomoru oropan.

— Tragična vrnitev. V Merzcyfalvo na Ogrskem se je vrnila domov iz Amerike hči Marija Diener, ko je mati ravno umirala. To je dekle tako pretreslo, da je zorelo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. maja. Danes je v 21. okraju volitev dveh občinskih svetnikov in desetih članov okrajnega zastopa Volilni boj med socijalnimi demokrati in med krščanskimi socijalisti je nepopisno srdit in silovit. Obe stranki upata na zmago.

Dunaj 15. maja. V notranjem mestu je danes nastal požar, pri katerem je bilo poškodovanih 40 oseb, med njimi neki redakter.

Praga 15. maja. Jubilej kneza Lobkovic se je velesijajno praznoval. Tem povodom je bila otvorena češka deželna galerija. Otvoril jo je naučni minister Hartel.

Budimpešta 15. maja. Zdržena opozicija je imela pod Kossuthovim predsedstvom posvetovanje o splošnem položaju s posebnim oziranjem na vest, da krona absolutno neče ugoditi zahtevam opozicije in da misli po Tiszovem odstopu vladati s samimi državnimi tajniki.

Budimpešta 15. maja. V Novem Sadu je grof Apponyi agitiral za kandidata Kossuthove stranke, grofa Telekija, in imel pri ti priliki govor, v katerem je zahteval samostojnost Ogrske tudi v zunanjih zadevah. Rekel je, da je ta njegov nazor sad 35letne politične delavnosti.

Budimpešta 15. maja. Kovinski delavci vseh vrst so začeli splošen strejk.

Draždane 15. maja. Kralj je odobril pogodbo z grofom Montignoso.

Madrid 15. maja. Republikanci so imeli impozanten ljudski shod. Salmeron je napovedal vladi najodločnejši boj, češ da dosledno krši ustavo.

